

XX.

Et katholsk Skrift fra Reformationstiden.

Nys er der fra Franciskanernes Bogtrykkeri i S. Bonaventuræ Collegium ved Florens kommet et Skrift for Lyset, der vedrører den danske Reformationshistorie og af Udgi-deren er forsynet med følgende Titel:

Confutatio Lutheranismi Danici anno 1530 conscripta a Nicolao Stagefyr seu Herborneo O. F. M. nunc primum edita a Ludovico Schmitt S. J. Ad Claras Aquas (Quaracchi) 1902 (VIII + 320 SS. in 8°).

Udgiveren, Jesuitpræsten L. Schmitt, der i en Del Aar havde sin Station her i Landet, men nu opholder sig i Rom i »Collegium pium latinum americanum«, er bekendt ved flere fra romersk-katholsk Stade affattede Skrifter vedrørende Forhold og Personligheder i Danmark under Reformationskampen¹⁾. Disse Skrifter vidne om en ikke ringe Fordybelse i Emnet og tiltale ved en dannet og behersket Tone, som man ikke altid er vant til at møde fra den Side, skjønt Forfatteren vel vogter sig for nogen Indrømmelse af Reformationens historiske Berettigelse.

Nærværende Skrift er for saa vidt ikke ubekendt, som Professor C. T. Engelstoft i sin Tid gjorde det til Gjenstand for en akademisk Afhandling: »De Confutatione Latina, quæ Apologiæ Concionatorum Evangelicorum in Comitibus Hauniensibus Anno 1530 traditæ opposita est, Commentatio« (Hafn. 1847), hvori han ikke blot underkastede det en grundig Undersøgelse, men ogsaa lod aftrykke større Brudstykker deraf. Imidlertid har Hr. Schmitt's, som det synes, med Omhu besørgede fuldstændige Udgave af det i det store kgl. Bibliothek bevarede Haandskrift sin Interesse, saa meget mere som Udgiveren mener med Sikkerhed at kunne nævne Forfatteren, der hidtil har været ukendt.

¹⁾ Saaledes: Der Karmeliter Paulus Heliä, Vorkämpfer der katholischen Kirche gegen die sogenanntes Reformation in Dänemark. (Ergänzungshefte zu den »Stimmen aus Maria-Laach«, Nr. 60). Freiburg im Breisgau 1893.

Der Kölner Theologe Nikolaus Stagefyr und der Franziskaner Nikolaus Herborn. (Ergänzungshefte zu den »Stimmen aus Maria-Laach«, Nr. 67). Freiburg im Breisgau 1896.

Die Verteidigung der katholischen Kirche in Dänemark gegen die Religionsneuerung im 16. Jahrhundert. Paderborn 1899.

Allerede Engelstoft paaviste, at denne nødvendig maatte være en i den theologiske Polemik særdeles øvet fremmed Lærd, og ikke Lektor Paulus Heliæ, som Professor Marcus Wøldike, der i sin Tid havde benyttet Haandskriftet, og andre med Urette havde antaget, om end Lektor Povl vistnok har forsynet Forfatteren med adskillige af hans Argumenter og Citater, særlig med de Hentydninger til danske Forhold, som Skriftet indeholder. Dette antages af Hr. Schmitt at være forfattet i Aarhus i August 1530 af Nicolaus Ferber fra Herborn, almindelig kaldet Herborneus, Provincial-Minister for Franciskanerne i den kølnske Ordensprovins, en af de tyske Munke, som M. Jørgen Samsing fra Aarhus havde hentet fra Köln for at være de betrængte danske Prælater til Hjælp under Forhandlingerne om Religions-sagen ved Herredagen i Kjøbenhavn. Nicolaus Herborn skal efter Hr. Schmitt's Antagelse være den samme Mand, der i danske Reformationsskrifter kaldes Dr. Nicolaus Stagefyr eller Stagebrand, hvilket Navn formenes at være et Øgenavn (= Brandfakkel), givet Nic. Herborn hertilands paa Grund af hans heftige Optræden mod Lutheranerne. Hvad angaar de ret plausible Grunde, hvortil Hr. Schmitt støtter sin Antagelse, maa vi nøjes med at henvise til Skriftet selv.

H. F. R.
